

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Nelly Grönberg
Naturvårdsenheten
031-60 71 28

BESLUT
2012-02-15

Dnr 511-2607-2011

Sida
1(15)

Beslut om bildande av naturreservatet Stora Bornö i Lysekils kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för beslut
Upplysningar
Ersättningstalan
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Sändlista
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Karta över ”buffertzonen” kring Holma 2:46
Bilaga 6. Besvärshänvisning

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreseptet Stora Bornö
NVR-ID:	2022437
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Lysekil
Ungefärlig mittpunkt	1253207-6480596
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	Ca 244 ha
Förvaltare:	Västkuststiftelsen
Naturgeografisk region:	Centrala västkustens skärgårds- och kustområde
Maringeografisk region:	Kattegatt
Objektskategori:	Sö, Skog av särskilt värde för flora och fauna
IUCN-kategori:	Ia, Strikt naturresept

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Stora Bornö.

Länsstyrelsen utser Västkuststiftelsen som förvaltare av naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.. Länsstyrelsen kommer att efter att ytterligare samråd med förvaltaren och övriga berörda skett fastställa en skötselplan för området.

Länsstyrelsen har tidigare beslutat om följande områdesskydd som berör det nu bildade naturreservatet:

- Naturreservatet Holma enligt 7 § naturvårdslagen den 27 juni 1985, dnr 11.1211-1500-85.
- Landskapsskydd enligt 19 § naturvårdslagen den 8 oktober 1974, dnr 11.126-4588-73.

Länsstyrelsen beslutar att dessa områdesskydd upphävs när nu aktuellt beslut vunnit laga kraft.

- Naturvårdsområde enligt 19 § naturvårdslagen den 21 mars 1983, dnr 11.1211-203-80.

Länsstyrelsen beslutar att detta områdesskydd upphävs när nu aktuellt beslut vunnit laga kraft, dock upphävs endast de delar som omfattas av detta beslut.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara och förstärka de betydande, höga naturvärden i form av rödlistad kryptogamflora och ett rikt fågelliv som finns på Stora Bornö.
- Bevara branterna i väster och öster, de höglänta partierna av ön, hällmarkstallskogarna samt ädellövskogarna i ett gynnsamt tillstånd.
- Att på längre sikt omvandla öns centrala delar bestående av granplanteringar till lövskog.
- Äldre, grova ädellövträd skall prioriteras framför inträngande gran.
- Bevara en miljö som för det kustnära området i Bohuslän uppvisar delvis unika drag avseende lång trädkontinuitet.
- Bibehålla och förstärka en miljö med stor täthet av värdekärnor (höga naturvärden/rödlistade arter).
- Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela naturreservatet, och besökaren ska kunna se och uppleva områdets ty-

piska livsmiljöer, exempelvis ädellövskogar och lövdominerade blandskogar med lång kontinuitet.

Syftet ska tryggas genom att:

- Gran- och lärkplanteringarna som finns på ön skall omvandlas till blandskog, alternativt lövskog.
- Landskapsbilden och de orörda landmiljöerna skyddas mot fysisk exploatering
- Slutavverkning i annat syfte än att förstärka naturvärdena förbjuds. Splittring av de områden som uppvisar värdekärnor undviks därmed.
- Lämna huvuddelen av de orörda skogsområdena till fri utveckling.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Uppföra byggnad.
2. Uppföra mast, antenn, vindkraftverk, campingplats eller annan liknande anläggning eller anordning.
3. Avverka skog, utföra röjning eller annan skogsvårdsåtgärd. Träd som hotar Bornöstiftelsens byggnader eller anläggningar får avlägsnas.
4. Bedriva någon form av täktverksamhet (täkt av berg, sten, grus, sand, lera, matjord, torv eller andra material) kommersiellt eller för husbehov.
5. Anlägga väg eller stig.
6. Anlägga stängsel eller hägnad.
7. Anordna upplag annat än tillfälliga sådana för reservatets skötsel.
8. Borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika, dikesrensa eller dämna.
9. Anlägga hamn eller ny brygga.
10. Skada, ta bort eller upparbeta dött träd som torraka, vindfälle eller låga.
11. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
12. Kalka eller gödsla.
13. Framföra motordrivet fordon.
14. Inplantera växt- eller djurart.
15. Upplåta mark för orientering eller annan idrottstävling.
16. Anlägga energiskog eller julgransodling.
17. Sätta upp tavla, skylt, affisch eller liknande samt göra inskrift.
18. Plocka växter eller svampar i kommersiellt syfte och till annat än husbehov.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

19. uppföra jaktorn och underhålla siktgator

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- Vid reparation av luftledningar och vid underhållsröjningar i befintlig skogsgata för luftledningar. Markskador ska då undvikas.
- Vid avverkningar av enstaka träd som utgör hinder för kraftledningen eller för dess säkerhet utanför befintlig skogsgata. Samråd skall då ske med Länsstyrelsen senast 6 veckor innan åtgärd.
- Vid nedgrävning av befintliga luftledningar. Samråd ska dock ske med Länsstyrelsen senast 6 veckor innan åtgärd.
- Vid underhåll och förbättring av befintlig mätbrygga med bod och spång samt båthus på fastigheten Holma 2:4.
- Inom på kartan (bilaga 5, delområde 6.1 och 6.2) utmärkt buffertzona äger ägaren till fastigheten Holma 2:46 rätten att röja bort störande träd, buskar eller sly. Fastighetsägarens tillstånd kan komma att erfordras.
- Föreskrifterna skall inte utgöra hinder för ägaren till fastigheten Holma 2:46 att underhålla brygga, trappa och stig som utnyttjas för transport till och från torpet "Mitten" eller att dra el till fastigheten.
- Föreskrifterna skall inte utgöra hinder för ägaren till fastigheten Holma 2:46 att anlägga och underhålla avloppsanläggning i anslutning till fastigheten.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge dispens från föreskrifterna. Finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva detta beslut.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Märka ut naturreservatet i terrängen.
2. Uppsättande av informationsskyltar samt anordnande av rast- och grillplatser.
3. Skötsel i form av röjning av inväxande granar, röjning och underhåll av befintliga stigar, avverkning av kvarvarande barrplanteringar och planterade ungskogar av gran.
4. Uppföljning av skötselåtgärder och kvalitetsmål.
5. Genomföra undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

Slutlig lokalisering av informationsskyltar och anläggningar för friluftslivet sker i samråd med markägaren och förvaltaren.

Naturvårdsförvaltare är Stiftelsen för Västsvenska Fritidsområden (Väst-kuststiftelsen). Förvaltningen skall ske i samverkan med Länsstyrelsen i Västra Götalands län och berörda markägare.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 §)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älgdagare eller motsvarande.
2. Utplanter växt- eller djurart.
3. Plocka växter i kommersiellt syfte på ett sätt som hotar artens bestånd på den specifika platsen. Det är dock tillåtet att plocka blommor till husbehov samt att plocka svamp och bär för eget bruk.
4. Göra upp eld annat än på de av förvaltaren iordningställda eldplatserna.
5. Förtöja i naturhamn längre tid än 2 dygn.
6. Utan Länsstyrelsens tillstånd anordna lägerverksamhet eller idrottstävling.
7. Klättra i berg, boträd, samla insekter eller på annat sätt medvetet störa djurlivet.
8. Sätta upp skylt, affisch eller annan jämförbar anläggning eller göra inskrift.
9. Bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar, eller på annat sätt skada vegetationen.
10. Samla in mossor, lavar, svampar och kärlväxter i forskningssyfte utan Länsstyrelsens tillstånd.

Med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken kan Länsstyrelsen i särskilda fall medge undantag från meddelade föreskrifter.

Enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller föreskrifterna C1-10 omedelbart, även om de överklagas.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- När Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen utser, genomför naturinventeringar vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte.

Beskrivning av naturreservatet

Naturvärden

Stora Bornö är en fyra kilometer lång och ca 600-800 meter bred ö som ligger mellan Gullmarsberg i Skredsvik och Holma säteri på Stångenäset. Ön är ca 236 ha. Öns högsta punkt når 111 meter över havsytan och ön är uppdelad i en sydlig och en nordlig del, avgränsad av en midja vid Torpet Mitten (mellan Båtviken och Källviken). Stränderna är bitvis mycket branta och den västra sidan uppvisar lodräta stup på upp till 60 meters höjd.

Berggrunden utgörs till största delen av gnejs och på åtskilliga platser är denna genombruten av mer eller mindre breda och mycket vackra pegmatitgångar. På södra delen av ön finns ett par kroppar av granit. Geomorfologiskt finns flera intressanta drag. De mäktiga stupen på öns västra sida är imponerande och spår av isslipning förekommer. Det gäller också de granitiska delarna på den sydöstra sidan där mycket mjuka och karaktäristiska isslipningsformer bildats. Kontaktzonen mellan gnejs och granit vid Saltvik visar tydligt skillnaden mellan de båda bergartsregimerna och där finns en omfattande omvandling av berget i kontaktzonen med typiska utfällningar. På den södra delen av ön finns också ett antal mindre s.k. jättegrytor.

Trots att ön är ganska bergig och med obefintliga eller tunna jordavlagringar, så finns också ganska mäktiga jordar på plåtarna, en för kustområdet ansevärd mängd morän. Särskilt på öns nordvästra sida är den ursvallad och omlagrad. Ursvallade sandavlagringar finns bl a vid den före detta odlingsmarken vid torpet Mitten. Stora Bornömoränen har haft viss betydelse för att fastställa isregressionens förlopp i de yttre delarna av Bohuslän.

De centrala delarna av ön täcks av både planterad och självföryngrad granskog och i höglänta partier av äldre hällmarkstallskog. I de branta sluttningarna växer omväxlande ädellövskog med ek, bokskog och olika typer av blandskogar. Här och var finns mycket gamla träd av bok, ek och lind. En borrad tall på Furubergets södra höjddparti var ca 220-230 år.

Stora Bornö uppvisar för det kustnära området i Bohuslän delvis unika drag med avseende på skogshistorien. Det verkar som de historiska källorna kan bekräfta det vi kan utläsa av den rika lavförekomsten på de gamla lövträden på Bornö, nämligen att det finns en lång trädkontinuitet här. Skogarna på Stora Bornö, har säkert en mycket lång kontinuitet, även om de har varit glesare än dagens skog. Till skillnad från senare tids planterade skogar i Bohuslän finns här även barrträd, främst tall på öns höjddpartier, med genuin härkomst från området. De stora granskogar som avverkats under senare tid måste ha planterats en bit in på 1900-talet och är inte ursprungliga. Stora Bornö har en rik fauna och flora med inslag av flera mycket sällsynta och skyddsvärda arter.

Kärlväxtfloran är mestadels artfattig men i vissa stråk finns kalk i form av skalgrus. Detta ger en rikare flora med arter som tandrot *Cardamine bulbifera*, nästrot *Neottia nidus-avis* och dvärghäxört *Circaea alpina*. Bland rariteter kan nämnas strandstarr *Carex paleacea*, norskoxxel *Sorbus norvegica* och klippoxel *Sorbus rupicola*. Kryptogamfloran (lavar, mossor och svampar) är relativt trivial i granskogarna och i yngre tallbestånd, men är artrik och mycket skyddsvärd i bokskogarna. Inslaget av oceaniska arter är påtagligt och på Stora Bornö påträffas ett stort antal sällsynta och oceaniska lavar t ex örtlav *Lobaria virens*, jättelav *Lobaria amplissima*, ädelkronlav *Pachyphiale carneola* och röd pysslinglav *Thelopsis rubella*. Även svampfloran innehåller många skyddsvärda arter. Främst bör nämnas grå taggsvamp *Phellodon confluens* och tårticka *Inonotus dryadeus*.

Kulturhistoriska värden

På Stora Bornö finns det ett äldre landskap med lämningar från hela förhistorien och den senare bebyggelsen har också lämnat spår efter sig. I reservatet finns åtta registrerade boplatser från sten- brons- och järnålder samt ett bronsåldersröse. Bland andra kulturhistoriska lämningar kan nämnas en gravplats från brons/järnålder, fyndplatser med flinta mm.

Friluftsliv

På Stora Bornö finns det inte några anordningar för friluftslivet. Ön går inte att nå på annat sätt än via vattnet och öns mer lättillgängliga stränder utnyttjas ofta av det båtburna fritidsfolket. Lysekils kommun besöks sommartid av många turister som koncentreras till några populära badplatser och samhällen. Länsstyrelsen anser att Stora Bornö har potentialen att fylla ytterligare en besökskategoris behov. De besökare som har tillgång till båt och som söker lugn och ro bör kunna ha utbyte av miljön på Stora Bornö.

Beslutet om bildandet av naturreservatet Stora Bornö innebär att en försiktig satsning på anläggningar för friluftslivet kan göras, vilket underlättar utnyttjandet av ön.

Länsstyrelsen bedömer att Stora Bornö är svår att handikappanpassa. Från stränderna och in mot ön finns det på flertalet ställen branter och andra svårforcerade partier.

Bebyggelse och anläggningar

Fastigheten Holma 2:4 ägs av stiftelsen Bornö Institute for Ocean and Climate Studies och har viss utrustning som lämpar sig för forskning kring oceanografi och annan havsforskning. Fram till 1986 ägdes fastigheten av Fiskeriverket och har sedan dess varit i flera företags ägo innan den skänktes till nuvarande ägare.

På fastigheten Holma 2:4 ligger fyra byggnader: ett större boningshus, en före detta verkstad, en mätbrygga med ett litet hus intill samt ett äldre båthus mellan stationen och Båtviken.

Forskningsstationen med "tomt", byggnader och anslutande bryggor som är kopplade till verksamheten har i det slutliga beslutet inte inlemmats i reservatet. Mätbryggan med tillhörande bod och spång samt båthuset ligger i reservatet. På fastigheten Holma 2:6, finns det inga byggnader. Torpet Mitten ligger på en egen fastighet (Holma 2:46) och ingår ej i reservatet.

Planeringsbakgrund

Riksintresse

Stora Bornö ingår i ett riksintresse för naturvården som heter Gullmarsfjorden (NRO 14065). Själva riksintresset berör ett mycket stort område inom Lysekil, Munkedal och Uddevalla kommun och det dominerande naturvårdsintresset utgörs av Gullmarsfjordens marina miljö. Den är förutsätt-

ningen för den vetenskapliga forskning som sedan länge koncentrerats till fjorden och dess tröskelområde. Tre stationer med marinbiologisk forskning har etablerats här: Kristineberg och Klubban nära Fiskebäckskil samt havsfiskelaboratoriet i Lysekil. Den periodvis bemannade stationen på Stora Bornö utgör en resurs för hydrografisk forskning och är ett viktigt komplement till de ovan nämnda stationerna. I värdebeskrivningen för riksintresset framhålls också lövskogarna vid Holma säteri och Stora Bornö med äldre lövträd och förekomst av rödlistade arter. Stora Bornö omnämns också som ett område med mäktiga bergspartier med branta stränder.

Stora Bornö ingår vidare i ett riksintresse för friluftslivet, Gullmarnområdet (ID Fo 2). Området omfattar kommunerna Lysekil, Munkedal, Uddevalla och Orust. Naturstudier, båtsport, bad och fritidsfiske beskrivs som viktiga friluftaktiviteter inom området. I värdebeskrivningen för området står:

”Fjorden är ett attraktivt område för det rörliga friluftslivet. Dess mynningsområde och Strömmarna har under sommarmånaderna en strid ström av fritidsbåtar och ett mycket stort antal människor uppehåller sig på eller i nära anslutning till fjorden. Mynningsområdets öar och skär med tillgängliga naturhamnar erbjuder rika tillfällen till bad- och friluftsliv med möjligheter till fritidsfiske. Landskapet längs fjordens strandområden varierar från höga, branta, kala klippformationer till insprängda uppodlade dalgångar med lummiga randlövskogar. Stränderna utgörs huvudsakligen av branta klippor, men även badvänliga sand- och grusstränder finns. Från de branta höjderna (t ex. Smörkullen) ges en vidsträckt utblick över fjorden och dess omgivning.

Värdeomdömet är att det omväxlande och ställvis mycket dramatiska fjordlandskapet är en stor attraktion. Fritidsfisket är betydande. Båtturismen är mera begränsad och av en annorlunda karaktär i fjorden än i den yttre skärgården med sina naturhamnar och stora gästhamnar med utbyggd service. Genom många småvägar ges goda möjligheter att komma till stränderna på bägge sidor. Fjordområdet är ett lämpligt mål för turism baserad på enskilda initiativ och utan krav på omfattande service”.

Områdesskydd

Bokskogen närmast Bornöstiftelsen är tillsammans med två mindre bokskogar på fastlandet skyddat som landskapsbildsskydd genom beslut 1974-10-08, dnr 11.126-4588-73, med stöd av 19 § Naturvårdslagen. Detta skydd upphör i sin helhet när detta beslut vunnit laga kraft.

Hela fjorden med omgivande landskap är naturvårdsområde (enligt 19 § NVL). Naturvårdsområdet heter Gullmarn och bildades den 21 mars 1983 genom beslut av Länsstyrelsen, dnr 11.1211-203-80. De delar av Gullmarns naturvårdsområde som berörs upphävs när detta beslut har vunnit laga kraft.

Med stöd av 7 § naturvårdslagen beslutades fastigheten Holma 2:4 bli naturreservat den 27 juni 1985, diarienummer 11.1211-1500-85. Syftet med reservatet var att möjliggöra ett fortsatt utnyttjande av fastigheten för under-

visning och forskning inom det marinvetenskapliga området samt för naturvård i samband med förvaltning av Gullmars naturvårdsområde. Beslutet upphävs när detta beslut har vunnit laga kraft. Eftersom hanteringen av byggnaderna och övriga av Bornöstiftelsens tillgångar numera begränsas av stiftelsens stadgar bedöms detta syfte numera kunna regleras på annat sätt än inom ramen för reservatsbildningen.

Vattenområdet väster om ön utgör tillsammans med övriga Gullmarsfjorden ett Natura 2000-område. Området (SE0520171) främsta syftet är att bevara marina naturtyper i ett fjordområde som är unikt för Sverige. För området finns en fastställd bevarandeplan.

Strandskydd

Huvudparten av arealen på Stora Bornö omfattas av strandskydd. Endast två centrala partier på ön är inte strandskyddade.

Övriga allmänna intressen i området

Inom de centrala delarna av Stora Bornö finns fem utpekade nyckelbiotoper. Dessa utgörs av hållmarkstallskogar, ädellövskog, kalkbarrskog och ett större objekt med lövrik barnnaturskog. I ädellövskogsinventeringen från 1997 finner man 11 objekt på Stora Bornö. Dessa utgörs av ädellövskogsbestånd med tämligen hög inblandning av triviallöv.

På Stora Bornö har ett 40-tal rödlistade arter noterats. Dessutom förekommer ett mycket stort antal s.k. signalarter.

Kommunala planer

I Lysekils kommuns översiktsplan från 2006 ingår Gullmarn och Stora Bornö i ett område (R14) med särskilda restriktioner. Restriktionerna avser uppförande av nya byggnader och motsvarar i huvudsak restriktionerna i Gullmarsens naturreservat, dvs byggnader får inte uppföras utan tillstånd från Länsstyrelsen och endast om det finns särskilda skäl. Byggnader som behövs för jord- skogsbruk eller fiske är undantagna.

I översiktsplanen redovisas också de två riksintressen som Stora Bornö ingår i (Gullmarsfjorden NRO 14065 och Gullmarn FO2) och man går i översiktsplanen igenom de generella rutinerna vid bildande av naturreservat.

Av planen framgår också att ön redan idag omfattas av skydd samt att man bedömer att de naturvärden som finns inom kommunen är av stor betydelse för kommuninnevärnans livs - och boendekvaliteer och besökarnas upplevelser. Det framgår också att kommunens generella uppfattning är att värdefulla naturmiljöer och rekreationsområden skall värnas och bevaras så långt möjligt från exploatering.

Ärendets handläggning

Det är sedan länge känt att Stora Bornö hyser höga naturvärden. Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering samt Lysekils kommuns inventering av

ädellövskog har tydligt visat på höga naturvärden i form av ett flertal rödlis-tade arter samt en lång trädkontinuitet som troligen inte har sin motsvarighet någon annanstans inom det bohuslänska kustbandet. Utöver det har Länsstyrelsens uppgifter om funna arter på Stora Bornö, både kärlväxter och kryp-togamer, bara växt under årens lopp.

Under 2007 genomfördes en kompletterande inventering och sammanställ-ning av öns naturvärden. Syftet var att bättre bedöma nuvarande naturvär-den, rekommendera lämplig framtida skötsel av skogsmarken på ön samt bedöma huruvida ett formellt skydd utöver de som redan fanns var motive-rat. Med inventeringen som grund inleddes därefter kontakten med mark-ägaren till Holma 2:6. Markägaren och länsstyrelsen enades efter dessa sam-tal om att det mest lämpliga för alla parter är att inleda en process gällande reservatsbildning av hela ön.

Tomas Onstad samt stiftelsen Bornö Institute for Ocean and Climate Studies har, som berörda mark- och sakägare, förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m m att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan. Förslaget till naturreservat har remitterats till Lysekils kommun, Riksantikvarieämbetet och Skogsstyrelsen.

Bohusläns ornitologiska förening, Naturskyddsföreningen Bohuslän, Natur-skyddsföreningen Lysekil-Munkedal, LRF Väst, Västkuststiftelsen, Fältbio-logerna, Friluftsförbundet, Lysekils turistbyrå, Mossornas vänner, Sveriges mykologiska förening, Sveriges entomologiska förening, Bohusläns bota-niska förening, Söllscher lantmäterikonsult AB samt Marinbasen Stab M10 Miljö har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Förhandling gällande ersättning pågår med berörda markägare med anled-ning av de föreslagna föreskrifterna som hindrar pågående markanvändning (skogsbruk).

Remissvar har inkommit ifrån följande:

Tomas Onstad, ägare till fastigheterna Holma 2:6 och Holma 2:46 har läm-nat en del synpunkter som avser utnyttjandet av befintlig brygga och stig i anslutning till torpet Mitten samt möjligheten att röja kring torpet. Länssty-relsen har anpassat föreskrifterna efter inkomna synpunkter.

Stiftelsen Bornö Institute for Ocean and Climate Studies redovisade en rad synpunkter som berörde hur de föreslagna föreskrifterna delvis var oför-enliga med pågående verksamhet vid institutet.

Sveriges Mykologiska Förening meddelar att man till sin glädje konstate-rar att Länsstyrelsen avser tillåta plockning av svamp för eget bruk, C-föreskrift punkt 3. Föreningen anser vidare att ett förtydligande bör göras i A-föreskriften punkt 18 där även svampar bör inkluderas. Länsstyrelsen delar Sveriges Mykologiska förenings synpunkt gällande ett förtydligande av punkt 18 i A-föreskrifterna och har lagt till svampar som förbjudna att plocka i kommersiellt syfte.

Kommunstyrelsen i Lysekils kommun har tagit beslut om att i yttrandet till Länsstyrelsen meddela att Lysekils kommun inte har något att erinra mot förslaget.

Försvarsmakten meddelar att man inget har att erinra i det rubricerade ärendet.

Skogsstyrelsen meddelar att man inte har några synpunkter på förslaget till beslut med föreskrifter och avgränsning samt förslag till skötselplan för naturreservatet Stora Bornö i Lysekils kommun.

Länsstyrelsen beslutade den 9 september 2010 att bilda naturreservatet Stora Bornö i Lysekils kommun. Beslutet överklagades av den största markägaren Tomas Onstad som menade att ett slutligt beslut inte bör tas innan värderingen slutförts och förhandlingar inletts.

Den andra sakägaren i området, Bornöstiftelsen har i skrivelse till Länsstyrelsen innan beslutet vann laga kraft redovisat en del nya omständigheter som innebar att beslutet behövde omprövas. Länsstyrelsen återkallade därför 2010-10-01 beslutet med stöd av förvaltningslagen. Bornöstiftelsens synpunkterna handlar bl a om stiftelsens behov av tillgång till bryggor och tomtmark i anslutning till stationen. Mot denna bakgrund har Länsstyrelsen i föreliggande beslut valt att lyfta ut forskningsstationen, närliggande byggnader, bryggor och ”tomtmark” från reservatsbildningen. Endast mätbryggan med tillhörande bod och del av spång samt båthus hamnar inom reservatet. Samråd med de två berörda sakägarna har skett vid revideringen av beslutet. Detta beslut har utformats så att sakägarnas synpunkter tillgodosetts.

För berörda fastigheter har värdering av intrång gjorts och förhandlingar har inletts. Fastighetsägarna motsätter sig inte längre att ett beslut fattas i reservatsfrågan.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen anser att det föreligger starka skäl för att i samverkan med fastighetsägarna på ön genomföra en reservatsbildning av Stora Bornö.

Länsstyrelsen bedömer att öns lövskog med sin omvittnat långa och unika trädkontinuitet samt sin höga andel rödlistade arter inom främst kryptogamfloran väl uppfyller kriteriet för ett naturreservat. Trots sitt för Bohuslän unikt rika växtliv så är Stora Bornö representativ för de flesta andra bohuslänska öar. Den visar på spår av tidigare beteshävd och det finns ett tämligen stort antal spår av tidigare bosättningar. Slutligen är Stora Bornö viktig för friluftslivet. Främst norra och östra delen av ön nyttjas under sommarhalvåret av fritidsbåtagare och kanotister som lätt tar sig till ön utan att utsättas för faror i ytterskärgården.

Naturvärdena på de centrala delarna av ön är begränsade beroende på det aktiva skogsbruk som har bedrivits men värdekärnorna är fortfarande många, tämligen stora totalt sett och det finns fortfarande en mängd rödlistade arter. Med anledning av öns rikedom på skogliga värdekärnor bedöms det motiverat att omvandla nuvarande hyggen och planteringar till lövskog. Dessa lövskogar bör med tiden kunna uppvisa höga naturvärden. Genom restaureringsarbetet, bör de arter som nu är knutna till öns nyckelbiotoper samt de områden som inte skötts intensivt, ges förutsättningar att på sikt spridas till områden som idag hyser begränsade naturvärden.

De främsta hoten mot de höga naturvärdena på Stora Bornö bedöms vara en fortsatt produktionsinriktad skogsskötsel. Men även exploatering genom byggnation av olika typer av anläggningar, intensiv turism samt insamling av hotade arter kan medföra negativ påverkan på landskapsbild och växt- och djurliv. Samtliga dessa tänkbara hot regleras genom föreskrifterna.

Genom att naturreservat Holma upphävs och området med byggnader och bryggor utgår i det nya reservatet innebär detta att reservatförordnandet upphör i ett mindre område som omfattar byggnader, bryggor och det närmast liggande vattenområdet vid Bornö forskningsstation. Enligt MB 7:7 § krävs synnerliga skäl för att helt eller delvis upphäva ett naturreservat. Syftet med att det tidigare reservatet omfattade byggnaderna var att skydda verksamheten vid stationen och förhindra ett ändrat användningsområde eller försäljning av fastigheten. Eftersom dessa frågor nu regleras genom stiftelsens stadgar finns synnerliga skäl att upphäva reservatet i det område som upptas av byggnaderna och deras "hemfridszon". Området utanför denna zon, där det finns marina naturvärden och allemansrättsligt tillgänglig mark ingår i Stora Bornöreservatet.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen "Levande skogar", "Ett rikt växt- och djurliv", "Hav i balans" samt levande kust och skärgård".

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående mark- och vattenanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Gagnvirke

Alla virkessortiment inkl. grenar och toppar (GROT) som tas ut ur området med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller staten.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- För att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området (vattenområdet) krävs tillstånd. Undantag är verksamheter eller åtgärder som direkt hänger samman med, eller är nödvändig för, skötseln och förvaltningen av det särskilda bevarandeområdet. Länsstyrelsen får lämna tillstånd endast om vissa villkor är uppfyllda. (7 kap 28a, 28b och 29 §§ miljöbalken).
- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskydds-förordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Västkoststiftelsen. Förvaltningen ska ske i samverkan med Länsstyrelsen i Västra Götalands län.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen skall bedrivas enligt den skötselplan som tas fram av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap 13 § miljöbalken lämnas in till Miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Bohusläningen, Lysekilsposten och Göteborgs-Posten.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4:1.

I detta ärende har länsöverdirektör Agneta Kores beslutat. Lennart Olsson, naturvårdsenheten har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, funktionschef Johan Jannert, antikvarie Lisa Ragnarsson, arkitekt Gunnar Åkerlund, vattenhandläggare Morgan Andersson, och länsjurist Jonas Ledelius.

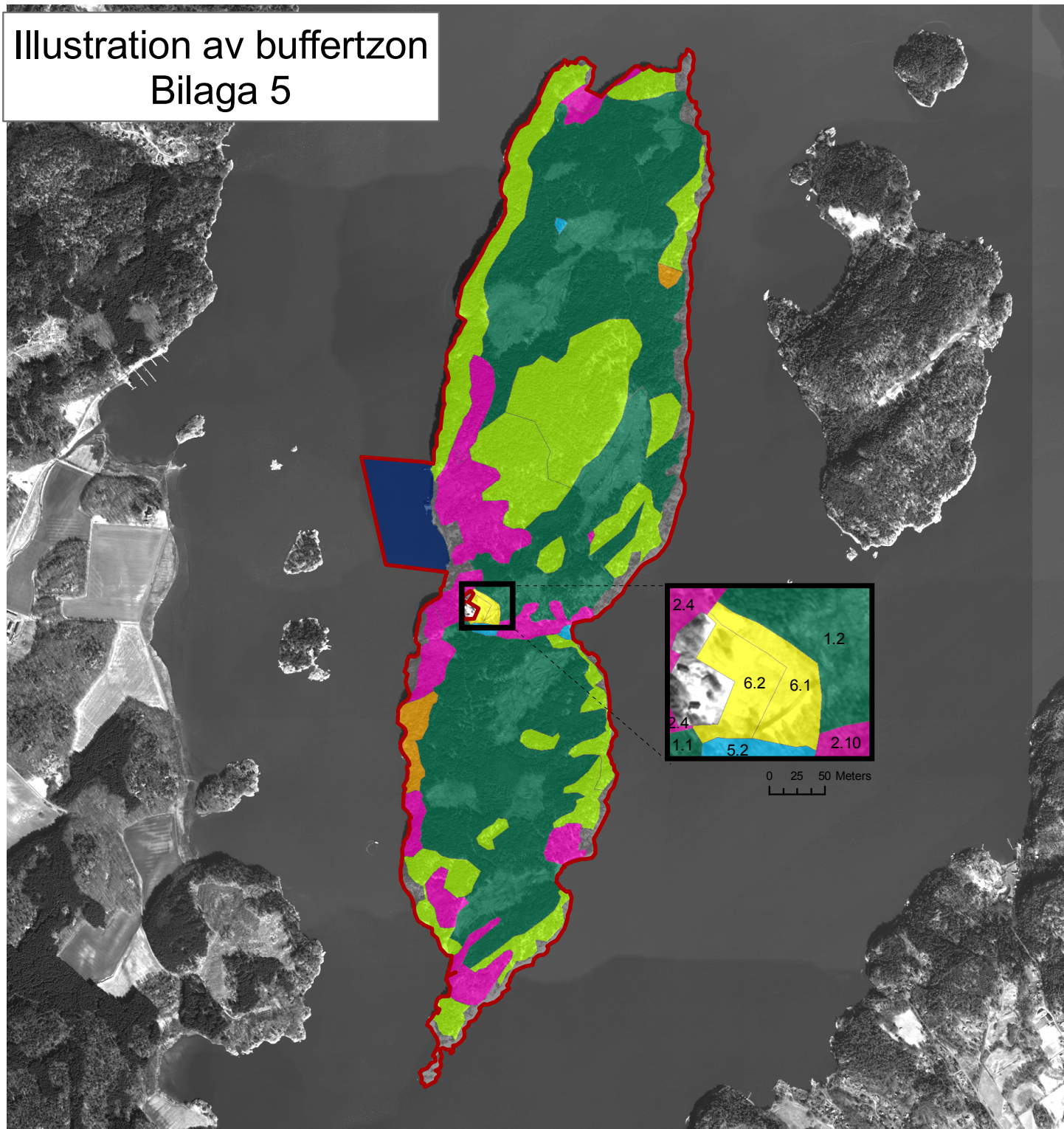
Agneta Kores

Lennart Olsson

Illustration av buffertzon

Bilaga 5

- Yttergräns
- Granskog-skötsel
- Hav
- Lövblandande barrskogar- fri utveckling
- Stränder
- Tall/ blandskog- fri utveckling
- Triviallövskog- fri utveckling
- Ädellövskog- fri utveckling
- Åker

1:20 000

0 200 400 800
Meter

Illustrationskarta till beslut för naturreservatet Stora Bornö
Tillhör Länsstyrelsens beslut datum 2012-02-15, dnr 511-51449-2007
GSD-Ortofoto © Lantmäteriet dnr 106-2004/188